

Wandel in de Waterwereld

Om het gemaal De Waterwolf kun je verschillende fietsroutes volgen. Deze routes laten je de mooie natuur en het waterbeheer in onze regio zien. Ze helpen je ook om beter te begrijpen hoe wij werken aan veilig leven met water en de rol die het waterschap heeft in ons dagelijks leven.

1 Gemaal De Waterwolf

 53.31344, 6.35531

Gemaal De Waterwolf voert sinds 1920 water af uit het achterliggende stroomgebied Electra. De vier grote dieselmotoren en twee kleine electropompen kunnen samen maar liefst 4500 kubieke meter water per minuut verplaatsen. Achter de vijf boogvormige ramen bevinden zich de enorme door diesel aangedreven schroefpompen. De Waterwolf was het eerste elektrisch aangedreven gemaal van Nederland en tijdens de opening het grootste gemaal van Europa. Tegenwoordig is het gemaal een rijksmonument.

2 Kommerzijlsterrijte

 53.30911, 6.34767

De Kommerzijlsterrijte was oorspronkelijk een kwelderpriel, een geul die door wegstromend water was uitgeschuurd. Het water vormde de benedenloop van de Oude Riet. Tussen de veertiende en de zestiende eeuw werden veel ingrepen gedaan in de waterlopen in het gebied zuidelijk van Niezijl. Dit was nodig vanwege wateroverlast en het dichtslibben van bestaande waterlopen. Zo ontstond het huidige waterlandschap.

3 Haven Zoutkamp

 53.33725, 6.29843

Zoutkamp staat bekend als vissersdorp. De visserij maakte een groot deel uit van de economie toen het dorp nog aan de Lauwerszee lag. Dit verleden is goed te zien in de haven van Zoutkamp, die tegenwoordig meer wordt gebruikt voor de pleziervaart. De

Lauwerszee werd in 1969 afgesloten van de Noordzee omdat de stad Groningen erg veel last had van de getijdenwerking van het Reitdiep. Elk jaar met Pinksteren keert de gehele vissersvloot terug naar de haven om de nieuwe Garnalenkoningin van Zoutkamp te verwelkomen.

4 Hunsingosluis

 53.33975, 6.29965

Een kleine sluis aan de Hunsingoweg gebouwd in 1858, wat ook blijkt uit de prachtige stichtingssteen. De sluis is compleet met sluiswachtershuisje, draaibrug, hellingbaan en de nabijgelegen houten loods. De sluis is zeldzaam in zijn soort, omdat het zowel werd gebruikt om schepen van het ene naar het andere waterpeil te brengen (schutsluis), als om te beschermen tegen hoogwater (stroomsuis) van de voormalige Lauwerszee.

5 Zuidema's Klap

 53.34871, 6.32061

Deze ophaalbrug over het Hunsingokanaal is in 1879 gebouwd en bestaat uit een beweegbaar deel en vaste delen. Aan de zuidwestzijde staat een lierinstallatie voor het ophalen van de brug. Het Hunsingokanaal zorgde voor een scheepvaartverbinding van Winsum naar Zoutkamp. De naam verwijst naar familie Zuidema die tot 1966 de er naast gelegen boerderij bewoonde. Klap is het Groningse woord voor ophaalbrug.

6 RWZI Ulrum

 53.35165, 6.34303

Bij Ulrum ligt een rioolwaterzuiveringsinstallatie van Waterschap Noorderzijlvest. Deze installaties zorgen voor de zuivering van afvalwater afkomstig van huishoudens, bedrijven en vaak ook het regenwater dat in het riool terecht komt. In verschillende stappen wordt dit water gezuiverd, waarna het weer terecht komt in het oppervlaktewater. Als eerste worden met een rooster de grovere deeltjes en het zand uit het water verwijderd. Daarna zorgen bezinktanks voor de verwijdering van fijnere stoffen. Ten slotte zorgen bacteriën met behulp van zuurstof voor het afbreken van organische vervuiling.

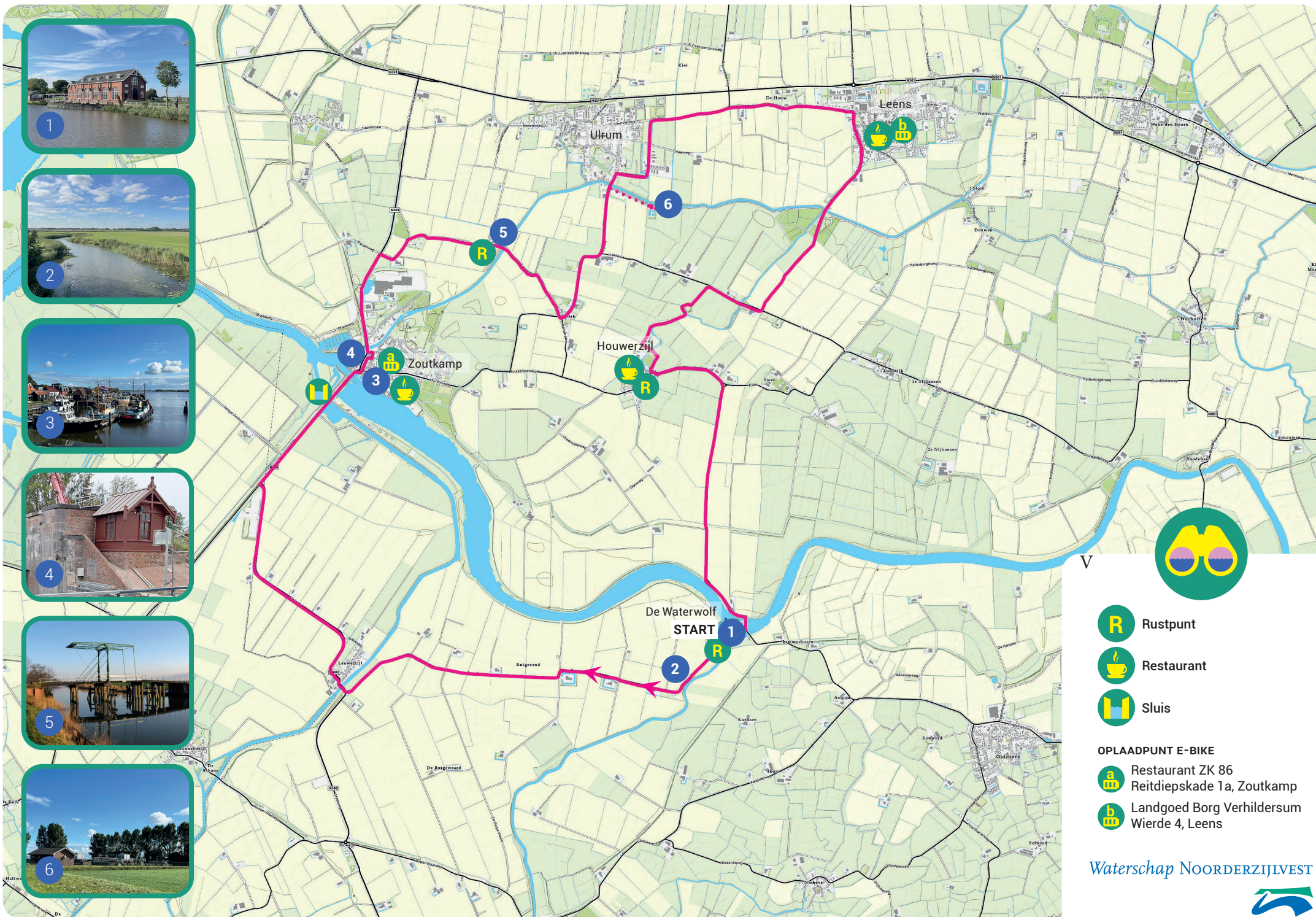

FIETSROUTE

30
KM

Fiets in de Waterwereld: De Waterwolf - Leens

 WATERWERELD

1

2

3

4

5

6

Rustpunt

Restaurant

Sluis

OPLAADPUNT E-BIKE

Restaurant ZK 86
Reitdiepskade 1a, Zoutkamp

Landgoed Borg Verhildersum
Wierde 4, Leens

Waterschap NOORDERZIJVEST

